

РОЗВИТОК ГАЛУЗІ ХМЕЛЯРСТВА РЕГІОНУ НА ОСНОВІ КЛАСТЕРНОГО ПІДХОДУ

Т.С. Муляр, аспірант*

Житомирський національний агроекологічний університет

Розглянуто та обґрунтовано можливість підвищення конкурентспроможності галузі хмелярства регіону на основі кластерного підходу.

Актуальність проблеми. Сучасний процес глобалізації вимагає переведення сільського господарства України на інноваційний шлях

---

* Науковий керівник – Г.В. Осовська, к. е. н., професор

розвитку, створення та впровадження у виробництво техніко-технологічних досягнень, розвиток організаційних форм інноваційної діяльності кластерів. Саме кластери, як свідчить світова практика, зарекомендували себе як активні «точки зростання» економіки. Тому одним із основних підходів для повної реалізації потенціалу підвищення конкурентоспроможності виробників хмелепродукції є створення кластерів, у межах яких відбувається поєднання виробничих процесів з науково-інноваційною діяльністю.

Одним із підходів, у рамках якого можна узгодити питання досягнення конкурентоспроможності, є підхід щодо формування територіальних агропромислових кластерів [1].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням питань системи управління в аграрному секторі шляхом кластерної організації агропромислового виробництва займалися С.І. Соколенко, М.Ф. Кропивко, Г.К. Броншпак, Д.Ф. Крисанов, С.М. Черненко, Н.Н. Волкова, Т.В. Сахно, Г.М. Заболотний, А.В. Іванько. Але в роботах перерахованих вище авторів не знайшло свого відображення питання створення кластерних моделей в галузі хмелярства.

Мета дослідження. Розкрити суть формування кластерної моделі управління галуззю хмелярства.

Виклад основного матеріалу. Численні взаємозв'язки всередині кластера створюють нові можливості в опрацюванні стратегічних і тактичних дій та дають можливість оцінювати різні шляхи ведення конкурентної боротьби. Один із таких кластерів ми пропонуємо створити в Житомирській області в галузі хмелярства (рис.).

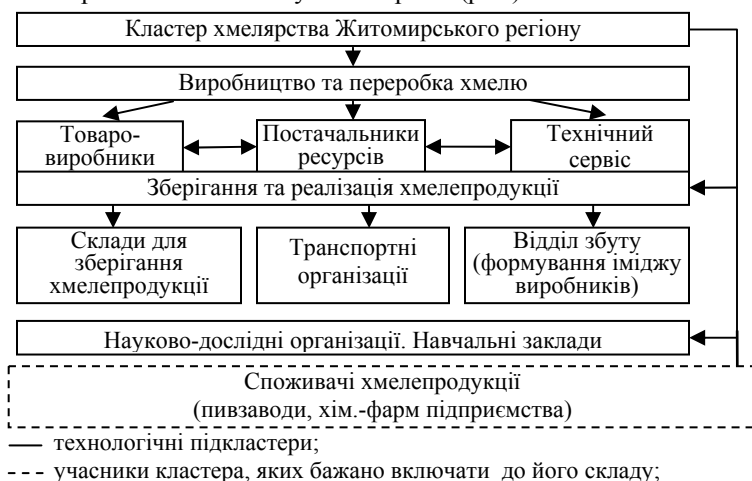

Рис. Кластер хмелярства Житомирського регіону

Формування організаційної структури кластера буде виправданим як за умови ефективнішої роботи, так і за рахунок заходів державної підтримки. Основою цього об'єднання є сприятливі ґрунтово-кліматичні умови, розвинута виробнича інфраструктура, технологічні та агрономічні надбання та зусилля держави з концентрації інвестицій в галузі. Завдяки ефективному використанню бюджетних коштів яких на розвиток галузі хмелярства виділено в 2009 р. 42,8 млн. грн., що більше проти минулого року на 2 млн. грн. отримано валовий збір хмелю 1337 т при урожайності 13,8 ц/га проти 942,7 т та урожайності 9,4 ц/га в 2008 р.

Учасниками кластера хмелярства Житомирської області є товаровиробники, тобто підприємства, які вирощують та переробляють хміль, постачальники різних видів ресурсів, необхідних для вирощування хмелю (добрив, отрутохімікатів, запчастин, техніки, підвісного матеріалу, паливно-мастильних матеріалів, електроенергії та ін.), служби технічного сервісу, спеціальні будівельні організації, відділи збуту, які формують імідж організації (реклама, тару-упакування, складські приміщення формування партій на продаж) транспортні організації, лабораторії біотехнології та визначення якості продукції, навчальні заклади науково-дослідних установ. Виконавчий орган кластера узгоджує свою діяльність з ринком споживачів хмелепродукції.

Висновки. При кластерній організації виробництва вступають у дію державні важелі з регулювання маркетингової діяльності його учасників з матеріально-технічного забезпечення та з реалізації виробленої в кластері продукції на внутрішньому й зовнішньому ринках. Тому державна політика має бути спрямована на підтримку й сприяння розвитку процесів концентрації, інтеграції, кластеризації в агропромисловому виробництві, особливо в галузі хмелярства.

Список використаних джерел

1. Портер М. Международная конкуренция; пер. с англ. / Под ред. и с предисловием В.Д. Щетинина. – М.: Международ. отношения, 1993. – 896 с.
2. Соколенко С.И. Производственные системы глобализации; сети, альянсы, партнерства, кластеры: Украинский контекст / Международный фонд содействия рынку; Институт конкурентноспособности. – К. Лотос, 2002. – С. 59.
3. Ціхановська О.М. Кластеризація як новий методичний механізм розвитку сільських територій // Економіка АПК. – 2007. – №2. – С. 153-155.